

Vedem 1943

Pracovní listy pro práci s webovými stránkami

www.vedem-terezin.cz

a s naskenovanými originály chlapeckého časopisu Vedem
(ročník 1943, čísla 1 – 10)

1) Ať žije republika Škid!

Doplňte první sloku hymny republiky Škid a odpovězte na otázky. Pracovat můžete s rubrikou Žije republika Škid a na ty otázky, které se týkají běžného života kluků (od čtvrté dál), najdete odpovědi v rozhovoru Kurta Kotouče a M. R. Křížkové.

..... Jak zněla první sloka hymny republiky Škid?

.....

.....

.....

- Kolik obyvatel měla republika Škid od založení samosprávy až po sčítání podle H. Maiera?
- Kolik bylo nemocných?
- Kolik obyvatel odjelo do Polska?
- Kde bydlel Walter Eisinger?
- Co to byly „šance“?
- V kolik hodin byl budíček a kdy byla večerka?
- Jaké předměty se děti učily?
- Kam se chodilo na oběd?

2) Zkouška inteligence

- 1) Kdo zavraždil sv. Václava?
- 2) Jaké je největší pohoří Evropy?
- 3) Kdo napsal Quo Vadis?
- 4) Co je to bambus?
- 5) Jak se jmenují lidé, kteří nejí maso?
- 6) Co je to Flora?

Přesně na takové otázky odpovídali kluci z jedničky v tzv. „intelligenčním testu“. Otázek bylo ještě mnohem více, ale zrovna u těchto někteří chlapci vymysleli neuvěřitelné odpovědi. Zkuste si na ně také odpovědět a potom na webu Vedem vyhledejte článek s odpověďmi kluků (rubrika Žije republika Škid, článek Zkouška inteligence). Tak jak jste dopadli? Byli jste lepší než oni?

3) Kdo je kdo?

Přečtěte si medailonky tvůrců *Vedem* a pokuste se přiřadit jednotlivé pojmy (včetně obrázku a textu v dolní části stránky) k portrétům nejvýraznějších osob republiky Škid.

WALTER EISINGER

PŘEDSEDA SAMOSPRÁVY

ŠÉFREDAKTOR VEDEM

VYCHOVATEL

PRCEK

KURT JIŘÍ KOTOUČ

SVATÝ

PETR GINZ

NÁVŠTĚVA Z PRAVĚKU

JE MOJÍ VLASTÍ HRADBA GHETT? - KNIHA

Napřed přednášela skupina českých dětí, pak děti deportované z Německa. Nakonec nad námi opatrovnice utvořily z rukou bránu, kterou jsme odcházeli z radnice, a každé dítě nám podalo po jedné kopretině. Měla jsem jich plnou náruč. Tyto květy a má svatební kytice z kosatců byly propašovány do ghetta skupinou zemědělských dělníků – vězňů, pracujících za branami Terezína. V Terezíně jsme květiny neměli.

4) Literární koutek

Na jedničce vznikalo velké množství rozličných textů, počínaje poezií, konče reportážemi. Bohužel byla tyto díla z bezpečnostních důvodů publikována pod pseudonymy a tak nám někteří autoři zůstávají dodnes neznámí. U mnoha spisovatelů z jedničky ale jména známe, většinou včetně pseudonymů. Přečtěte si níže uvedené ukázky a pokuste se přiřadit k nim jejich autora a jeho pseudonym (pokud ho známe) – najdete je na webu Vedem (v rubrikách Básně a povídky a Žije republika Škid).

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	

a) Ale prozradil také, jací jsou dospělí rozumní páni. To Handa Rauders, například, byl vyzván, aby došel jisté paní z Wärmeküche pro oběd, že jako dostane jeden plus bod. Hele, hele, ta celá soutěž je tedy k tomu, aby bábrlinky a pedagogové měli stále kolem sebe hejno ochotných přísluhovačů, kteří by jim čistili boty, chodili pro menáž, stlali postele atd.

b) Zajímavý pohled je na naše kluky, když honí vosy. Každý dělá dojem, že ji chce zabít, plácá ale rukou neustále vedle, ale ne abyste mysleli, že se nestrefí, ne, to ne, to byste jim křivdili, oni se jen bojí, aby je nepíchly. Jednou se za tiché noci ozval výkřik hrůzy. Polekaně zvedám hlavu a dívám se do tmy, kdo křičí. Nikde nic, chci si opět lehnout, když slyším něčí šepot: „Už nic, já jsem si spletl vosu za noční můru.“ Vzdychnu si a lehám si. Mou hlavou víří jedna jediná myšlenka, koncentrovaná na jednu věc, na vosu.

c) Podivuhodnou příhodu bylo viděti mýma očima včera večer. Ležím na posteli, když tu slyším: „čepičko mohl bys mi půjčit tu knížku?“ Byl to Guti. „Nemohu, zněla odpověď, vyloučeno.“ „Ale jenom teď na chvíli.“ „Ne, nepůjčím.“ Zdánlivě nic podivného. Ale počkat, ještě není konec. Za chvíli přijde Guti k Čepičkovi: „Ty, já bych ti za to dal třeba dvě kostky cukru.“ Dál už jsem neslyšel. Ještě jsem však potom slyšel volat Cortéza na Čepičku: „Erýšek, jednu kostku jsi měl dát mě, tak naval!“ Nazývá se tohle snad také obchodní duch?

d) Brigádníkům na úroveň postavení speciální pracovníci, kterými byli zvoleni: Boskovits (elektrikář), P. Löwy (truhlář), Willheim (zámečnick), Kaufmann (kreslír), Beamt (ošetřovatel). Mimo to může každý člen domova dostat za nějaký vynikající čin nebo za to, do jaké míry se zasloužil o domov, přízvisko „Geroj“ to je hrdina. Jako odznak své hodnosti má nejvyšší rada na čepicích vyšité N, úderníci U, brigádníci B, spec. pracovníci S a hrdina pasí(...) G a bude-li se každý ze zvolených činit, bude jistě (naš) domov o něco hezčí, než dříve.

e) Uběhla dlouhá doba. Nastaly zlé časy. Hlavně pro Židy. Židé ztráceli majetek a byli posíláni do ghatt. Tak se stalo i továrníkovi Kohnovi. Ztracen ve víru ghatta, musel se dřít jako každý jiný. Zde mu nepomohly peníze, ani přátelé na které se tak spoléhal. Zvyklý na přepychová

jídla doma, nemohla mu ovšem stačit terezínská strava. Dlouho trpěl hladem, až posléze učinil něco, o čem by se mu, milionáři, ani nezdálo. Jednoho dne vrátil se z procházky s kapsami naplněnými bramborami.

f) Jen trochu tepla vám přátelé závidím,
když téměř namrzlý vylézám z lůžka ven,
když ještě mimo to jiného necítím
a v mlhu krásných snů jsem zcela zakuklen. (...)

g) Jdu po ulici sám a sám
nad špatností života zadumán.
Myšlenky o tom se honí mi hlavou
já kráčím ulicí tmavou
sám a sám.

5) Proč? Proč? Proč?

Při takovém počtu lidí, jaký na domově L 417 pobýval, docházelo samozřejmě k mnoha různým problémům – někdo něco rozbil a nespravil, někdo se nevhodně choval... Zároveň ale i v takových podmínkách byli lidé schopni dělat dobré věci nad rámec svých povinností. Ve Vedem se chlapci samozřejmě všem takovým tématům věnovali – jednalo se převážně o rubriku Chvála a hana. Občas byl napsán i zvláštní článek týkající se jedné osoby. Ale něčím, co se vymyká těmto zásadám jsou články autora, který si říká Kritik. Podívejte se sami do Vedem s datem 25.12.1942, nebo do novoročního Vedem z roku 1943, případně i do toho, které vyšlo o týden později (všechny je najdete v rubrice Originály časopisu Vedem k prohlížení). Zkuste vypsát alespoň pět podnětů, které se Kritik tímto způsobem snažil udělit chlapcům z jedničky...

1	
2	
3	
4	
5	

6) Tiskařský šotek byl viděn v Terezíně!

V básni, publikované ve třetím čísle Vedem z roku 1943(1.1. 1943) se vyřádl ne zrovna oblíbený tiskařský šotek. Zkuste po něm najít všechny chyby, které v textu nadělal a opravit je!

Vytrvat!

Jdu napříč lesem samotný, uplakán
a hledám to, jež jsem kdys ztratil.
Jsem zcela znechucen a tolik oklamán,
že život svůj nejradš bych ve chvílce zkrátil.

Však jedna překážka v úmyslu vězí,
kterou mi šepotá snad démon sám.
„Vzmuž se, neb věci takové vždy mají mezi
a stále jen chodím aniž vím kam.“

Co hledám? Přítele, pohádku, štěstí!
Touha po nich vyhnala mne z našeho domu.
Jen samá pustota v sebe mě hostí
Komu se ztrácím, komu, ach komu?

Však musím vydržet, najdu si svoje.
Budu se křovím i bažinou brodit,
neb muž, který prohrává, nesmí jít z boje!
Půjdu dál, do světa, rány své hojit.

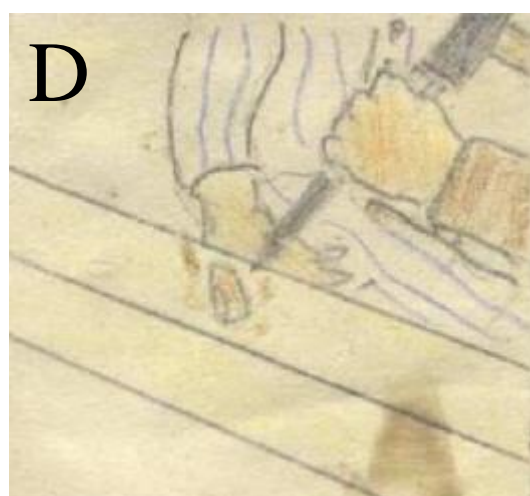
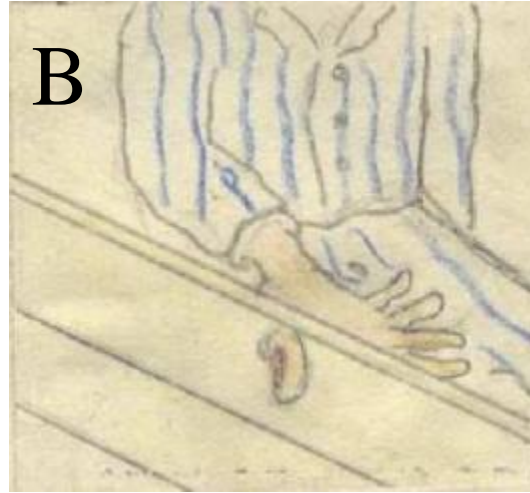
[-fa]

- Dokážeš najít alespoň tři jiné autory, kteří také psali básně?

6) Jak to tenkrát bylo?

Podívejte se na Baladu o prstu z třetího čísla Vedem (1.1.1943) a seřaďte jednotlivé obrázky a části textu tak, aby dávaly smysl.

1	2	3	4	5	6

a) A že v lidstvo zbaven víry
strčil prst do malé díry.
Ale zmíněný již úd
nechce zpátky odtamtud.

b) Z toho poučení mějte
prst do díry nestrkejte.
A kdo ztratil v lidstvo víru,
zacpi předem každou díru!

c) Erich za maličkou chvílí
přece dospěl k svému cíli.
Sagrů se teď veselí,
že jej prst už nebolí.

d) Sagrů zadumán v dál hledí
bledý na posteli sedí.
Sebevražedné myšlenky
v jeho hlavě maj' své plenyky.

e) Tu však Ríša s pilou spěchá
přítele v nouzi nenechá!
Pila skřípe, Sagrů kvičí,
achich ouvej nyní křičí.

f) Marné je teď jeho řvaní,
křičení i hubování
a ač napíná síly své,
prst se ani nepohne.

7) Do jakého data bylo potřeba odevzdat příspěvky do Silvestrovského Vedem?

---·---·-----

8) Odkud jsou?

Z různých čísel Vedem jsou zde vytrhané obrázky. Vaším úkolem je, abyste je našli, napsali o které číslo a o který článek se jedná. Náповěda: vybírat můžete ze čtvrtého až desátého čísla Vedem.

Číslo:

Článek:

Číslo:

Článek:

Číslo:

Článek:

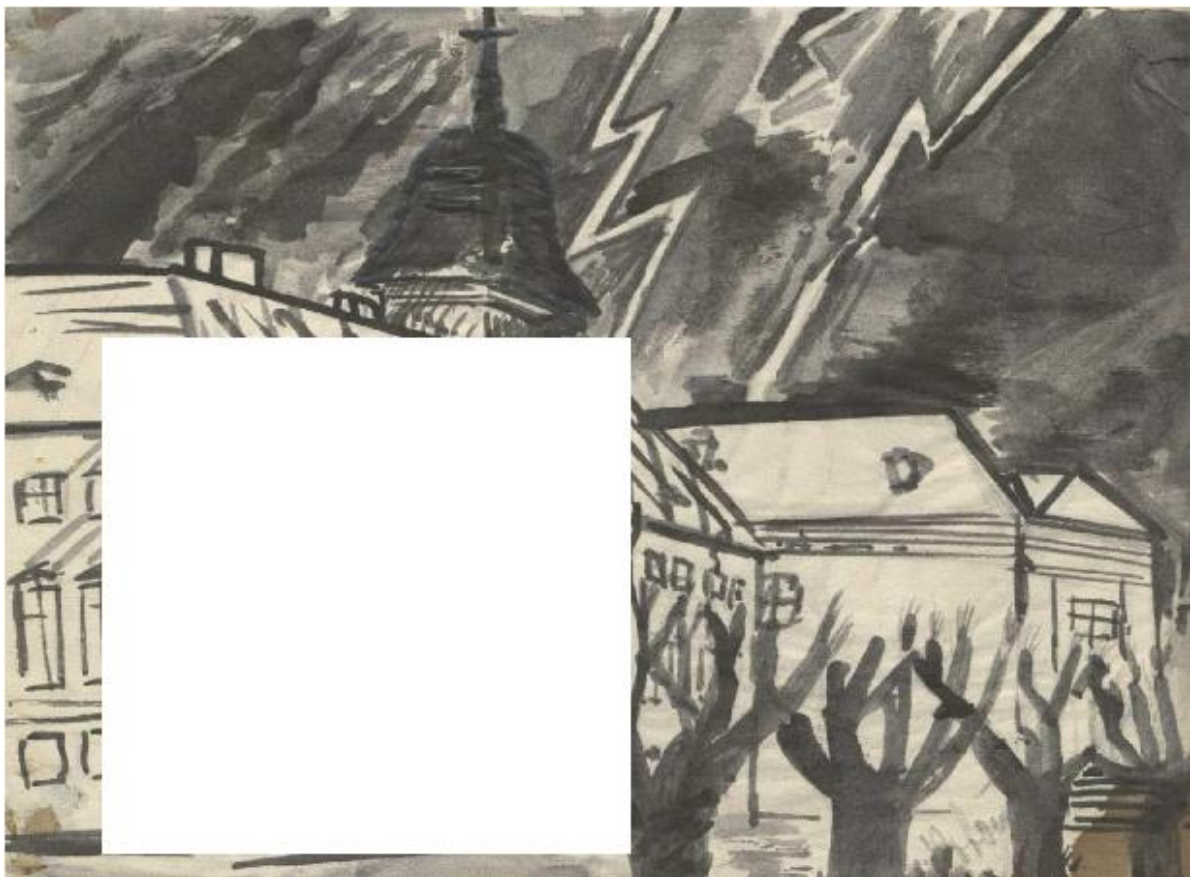

Číslo:

Článek:

9) Něco chybí...

V devátém čísle Vedem najdete celý tento obrázek. Dokreslete jej a odpovězte na otázky! ☺

- Jak se jmenuje civilním jménem i pseudonymem autor obrázku?
- Jak se jmenuje článek, ke kterému tento obrázek patří?
- Kdo jej napsal?
- Kterých prvků na obrázku se týkají tato označení?

„jsou to lidské spáry, krvežíznivé, hotové zatnouti se do masa vrahova“

„bílý, čistý, povznesen nad ty ubohé netvorné zbytky tam dole“

„jak vztyčený prst k nebesům“

- Které národy jsou v článku zmiňovány?

10) Jak znělo heslo týdne začínajícího 19.únorem 1943?

11) $1+1=?$

Kluci si navzájem vymýšleli rozličné hádanky, hlavolamy a početní úlohy. Jednou z nich je i níže uvedená. Autora překvapivě známe – je jím Petr Ginz. Až úlohu dořešíte, najdete ve třetím čísle řešení a zkontrolujte si svůj výsledek.

V knihovně stojí dvousvazkové dílo správně zařazeno. Každý svazek má bez desek (tedy jen listy) tloušťku 5 cm. Každá deska je silná 5 mm. V knihách řádí larva knihomolu. Je právě mezi první stránkou prvního svazku a deskou. Chce se prokousati až mezi poslední stránku druhého svazku a desku. Jak dlouhá je vzdálenost, kterou musí prokousati?

12) Kdo to ví, odpoví...

Na závěr několik drobných otázek. Jestlipak jste na ně při toulkách Vedem našli odpověď?

- Co se pokusil vyrobit Hoplíček?
- Kdo napsal Vzpomínku na Prahu?
- V jakém čísle je článek o ghettouších?
- Z jakého čísla je obrázek napravo?
- Co napsal VapaRogo?
- V čem soutěžili chlapani na jedničce?
- Jak se jmenuje článek o pytlákovi?
- Za čím se honil Abcess v šestém čísle?

